

Porabje

TEDNIK SLOVENCEV NA MADŽARSKEM Monošter, 6. septembra 2018 - Leto XXVIII, št. 36

stran 2

ŠOLSKI ZVONEC SPET VABI V UČILNICE

ZAČNILO SE JE Z VALČKOM ZVEZDE ŽARIJO
stran 6

DOBRO JE DOMAU PRIDTI
stran 8

PRVI PAR STAU KILOMEJTEROV V SRCE BALKANA
stran 10

Prišla je gesen?

Eške se dobro spaumnim, gda smo v šaulo ojdli, smo pri slovenščini vsakši september najprva pisali spis (dolgozat) z naslovom »Prišla je jesen«. Spaumnim se eške tau tō, ka sem skurok vsakšo leto gnako začnila pisati. Nikak tak: »V našo vas je prišla jesen. Mrzel veter piha. Ljudje delajo na njivah, orjejo in sejejo ...« Pa tak tadale pa tak naprej. Na pamet mi je prišlo, ka bi baug pisali gnešnji šaularge, če bi dobili nalogo z gnakim naslovom. Vej pa po njivaj lidi skurok sploj ne vidimo več delat (sploj nej orati s konji ali kravami ali z rokav sejeti), če se dela, se dela z velikimi mašini, tam pa dojde eden sam človek, steri se razmej na mašin. Etak pa nejga več veseloga pozdravljanja z edne njive na drugo njivico, pripovedanja pa hecanja domau po pauti. Dapa če bi bilau eške kaj takšoga, nej gvūšno, ka bi gnešnja deca tau vidla pa čūla, vej so pa gnesden bola notri pred računalniki ali čednimi telefoni pa bole rejdkje briga tau, ka se »venej« godi.

Gnauksvejta, če je prišla šaula, če je prišo september, je trbelo krumpiče kopati. Tau dvauje – začetek šaule pa krumpičke – je nikak povezano bilau. Tau je bilau veselo delo, gde je deca tō mogla pomagati, če drugo nej, košare ali prazne žakle nositi vōzraščnenim, dapa gorpobirati krumpline so mlajše že tō notraprijali. Pa eške bole veselo je bilau poslušati odrasle, kak so se pogučavali, kak so eden drugoga vlejkli, vej pa ti-stoga časa so si žlata pa sausedge eške pomagali med sebov, če rejsan so te takši pomauči eške nej pravli, ka medsebojna solidarnost. Med takšnim delom smo se mlajši navčili dosta nauvi slovenski reči, smo se vcūjvzeli, ka slovenski gučimo, pa tau tak, ka smo ranč vpamet nej vzeli.

Zdaj mlajši več te prilike nemajo, pa nej samo zato, ka stariške ali nemajo krumpiče posajene, če je pa majo, je sami vōskopajo, vej pa največkrat nemajo dosti. Liki zatok tō, ka so krumpičke že kakšen mejsec v klejti ali kamuri, prva so zozrejlili, se skurok spekli, zatok nji je trbelo prva vōpobirati pa nej septembra čakati.

Vej pa ne spreminjajo se samo naše navade pa mlajši, narava se tō spreminja, vrejmen se tō spreminja. Čednjaki tomi pravijo, ka se Zemla segrejava. Znanec mi je pravo, ka po istini letos nede prave geseni, ka prej dugo toplo bau, te pa nagnauk zima pride.

Zatok pa vse tiste značilnosti (jellemzōk), ka smo pred petdesetimi leti mi napisali za gesen, steri smo te ojdli v tretji ali štrti klas šaule, gnešnji mlajši več ne morejo napisati, ka ji nega.

Če bi gez zdaj šaularka bila pa bi mogla pisati o geseni, bi etak začnila: »V kalendari je prišla gesen in mi, mlajši moramo v šaulo...«

Marijana Sukič

Šolski zvonec spet vabi v učilnice

110 učencev – toliko šolarjev bo v šolskem letu 2018/2019 obiskovalo obe porabski dvojezični osnovni šoli. Prvi šol-

Skupna točka obeh slavnostnih dogodkov je bil blagoslov porabskega župnika *Tiborja Tótha*, ki je sledil molitvi v

tec v neposredni bližini šole. Pomembna sprememba je, da je od 1. septembra 2018 vzdrževalka vrtca v Sakalovcih Državna slovenska samouprava, ustanova je tako postala podružniški vrtec DOŠ Jožefa Košiča.

Ravnateljica Ildiko Dončec Treiber je še poudarila, da so se učenci poleti udeležili lončarskega tabora v Števanovcih, jezikovnih počitnic na slovenski Obali ter tabora za ohranjanje ljudskega izročila v domači vasi.

Na šoli je prišlo tudi do določenih kadrovskih sprememb, med drugimi do odhoda dose-danega pedagoškega asistenta iz Slovenije, postopki za pridobitev primerne kadra pa že potekajo.

Obe ravnateljici sta poudarili, da je osrednja naloga obeh učiteljskih kolektivov razvijanje dosledne uporabe slovenskega jezika tudi izven učilnic in v vseh govornih položajih. Izpostavili sta tudi, da je finan-

Prisotne goste je na Gornjem Seniku pozdravila ravnateljica Ildiko Dončec Treiber

ski dan so letos tako v Števanovcih kakor tudi na Gornjem Seniku obeležili v ponedeljek, 3. septembra, in sicer zaradi deževnega vremena v notranjih prostorih.

Prisotne učence, starše, učitelje in goste je v kulturnem domu v Števanovcih pozdravila ravnateljica manjše dvojezične osnovne šole *Agica Holec*. Izpostavila je, da bo vzgojno-izobraževalno ustanovo obiskovalo šest novih prvošolcev (štirje iz same vasi), nekateri učenci pa so se po priselitvi v Števanovce vpisali v višje razrede. Kljub temu šteje šola pet učencev manj kot lani, ohranja se pa družinsko vzdušje, je poudarila ravnateljica. Poznavanje in usvajanje slovenskega jezika je na dvojezični ustanovi neobhodno tako za šolarje kot za učitelje, tako *Agica Holec*. Med počitnicami so dali prebeliti učilnice, si priskrbeli dve interaktivni tabli, načrtujejo pa tudi nabavo pripomočkov za športno vzgojo.

slovenskem in madžarskem jeziku. Obeh svečanosti sta se udeležila predsednik Državne slovenske samouprave (vzdrževalke obeh šol) *Martin Ropoš* in slovenska parlamentarna zagovornica *Erika Kóleš Kiss*, na Gornjem Seniku pa sta bila prisotna še višja pedagoška svetovalka *mag.*

Učenci DOŠ Jožefa Košiča ter njihovi učitelji in starši

Valerija Perger in župan vasi *Gábor Ropoš*.

Ravnateljica DOŠ Jožefa Košiča *Ildiko Dončec Treiber* je prav tako spregovorila o obnovenih delih: s 43 milijoni forintov podpore so zamenjali strešnike na šoli in leseno stensko oblogo na hodnikih, medtem ko je povsem novo podobo dobil narodnostni vr-

ciranje obeh vzgojno-izobraževalnih ustanov stabilno. Obe svečani prireditvi so domači učenci popestrili s kratkim dvojezičnim programom. (Pogovore z ravnateljicama in predsednikom DSS Martinom Ropošem boste lahko prebrali v eni od naših naslednjih števil. Na prvi strani: Prvi dan šole v Števanovcih)

-dm-

foto: -dm-, K. Holec

Srečanje Agraslomaka

Šarec obljubil, da pride v Porabje

Predstavniki slovenske zamejske kmetijske koordinacije Agraslomak, ki deluje od leta 2012, so se srečali na 56. mednarodnem kmetijsko-živilskem sejmu Agra v Gornji Radgoni. Kot je pojasnil Vladimir Čeligoj, ki je na Ministr-

prizadevali, da smo bili v pomoč tudi na tem področju, da smo to dejavnost ohranjali. Prepričana sem, da se različne ekonomske dejavnosti ne samo podpirajo, ampak so dejansko tudi temelj ohranjanja slo-

ko to nadgradimo oziroma izboljšamo,« je izpostavila Aleksandra Pivec.

Direktorica Razvojne agencije Slovenska krajina Andreja Kovač je poudarila, da sejem Agra ni pomemben le zaradi vsakoletnega srečanja pred-

stavnikov zamejskih kmetijskih organizacij, ampak tudi zato, ker na strokovnih konferencah izvejo marsikaj koristnega, poleg tega se lahko na sejmu tudi predstavijo in poskušajo v Porabje privabiti nove goste. »Na dan, ko smo bili ravno mi na Agraslo-

Predstavniki Agraslomaka v družbi (na sredini) Aleksandre Pivec

stvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano zadolžen za to, da usklajuje delovanje Agraslomaka, je ena od že utečenih aktivnosti vsakoletno srečanje predstavnikov zamejskih kmetijskih organizacij v okviru sejma Agra. Ponavadi so se srečali s kmetijskim ministrom; ker pa prav v teh dneh v Sloveniji nastaja nova vlada, so se tokrat pogovarjali z državno sekretarko na Uradu za Slovence v zamejstvu in po svetu Aleksandro Pivec, ki pa je tudi kandidatka za novo slovensko kmetijsko ministrico.

»Na Uradu smo si resnično

venstva v zamejstvu, tako slovenske zemlje kakor tudi slovenske kulture in jezika. Jaz bom izjemno vesela in ponosna, v kolikor uspem stopiti na novo funkcijo in sem tudi tukaj že ponudila svojo podporo in pomoč na novem področju, se pravi na ministrstvu za kmetijstvo, ki mislim, da je že do sedaj odlično podpiralo in sodelovalo z zamejskimi združenji. Seveda bom to ohranjala tam, kjer so dobre prakse bile razvite in sem prepričana, da je še kakšno področje, kjer lah-

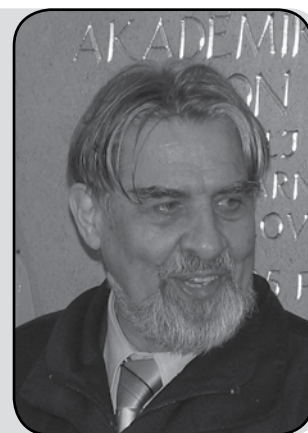
kovi stojnici, je sejem obiskal novi predsednik vlade Marjan Šarec. Veseli smo bili, da se je ustavil tudi pri nas. Razložili smo mu, kdo smo in kaj delamo. Povabili smo ga tudi v Porabje in povabilo je sprejel,« je še pojasnila Andreja Kovač.

V okviru sejma Agra je Zadružna zveza Slovenije zaslužnim zadrušnikom podelila priznanja. Med dobitniki je bil letos tudi Tržaški Slovenec, deželni tajnik Kmečke zveze Edi Bukavec.

Tekst in fotografija:
Silva Eöry

Vspomin

CIRIL ZLOBEC - PESNIK LJUBEZNI JE UTIHNIL 1925 - 2018

V 94. letu starosti je v petek, 24. avgusta, umrl pesnik, prevajalec, publicist, urednik in politik, Prešernov nagradenec, za Nobelovo nagrado so ga denimo predlagali Španci, akademik Ciril Zlobec, v torek, 28. avgusta so ga z vojaškimi častmi pokopali na ljubljanskih Žalah. Bilo je to poslednje slovo od slovenskega Orfeja. Odšel je zadnji iz legendarne četverice slovenskih pesnikov, ki so se predstavili leta 1953 z zbirko *Pesmi štirih*, v kateri so ob Cirilu Zlobcu sodelovali še Janez Menart, Tone Pavček in Kajetan Kovič. Ciril Zlobec in njegovi prijatelji so odšli, s svojimi deli pa so postali nesmrtni in prepoznavni domala pri vseh Slovencih, ne glede na to, kje živijo.

Ciril Zlobec je imel dolgo in srečno pesniško življenje, z leti je njegova priljubljenost med bralci le naraščala in dossegla vrh z zadnjo antologijsko knjigo *Ljubezen - čudež duše in telesa*, ki je v več ponatisih izšla v nakladi deset tisoč izvodov. To ga je osrečevalo in držalo nad gladino ob hudih življenjskih preizkušnjah, ko sta v najlepših ustvarjalnih letih umrla hči Varja in sin Jaša. Čeprav najstarejši od četverice pesniških tovarišev je Ciril Zlobec vsem trem, najprej Janezu Menartu, nato Tonetu Pavčku in nazadnje še Kajetanu Koviču koval verze na pogrebih.

Ostal je sam in z njim samo še njegovi verzi, na katere se je oslonil govornik na pogrebu, literarni zgodovinar dr. Matjaž Kmecl, rekoč: »Bil je pomemben del slovenske današnjosti. Ob koncu njegovega življenja, zvrhano polne topline, poštenja in ljubezni do vsega človeštva mu izrekam zahvalo!« In se ob tem spomnil na Prešernov verz Človek premine, človeštvo ne, in z njim ostane, kar zanj storim. »Slovenci bomo pogrešali tvojo prijazno, mirno, zbrano besedo in kredo, da je ljubezen najgloblje bistvo in smisel življenja.« Predsednik Društva slovenskih pisateljev Ivo Svetina je izpostavil: »Romamo za pesnikom, ki se je vse življenje trudil razvozlati skrivnost ljubezni in smrti, dveh sester, nikdar dokončno doumljenih.«

Imel sem to čast, da sem se srečeval in pogovarjal s tremi pesniki izmed četverice, Tonetom Pavčkom, Kajetanom Kovičem in Cirilom Zlobcem. Hvala za prijazne, iskrene, neponovljive besede in misli, česar je zdaj, v našem času iz dneva v dan manj, kakor da se sramujemo prijateljstva in izreči dobre želje drug drugemu.

Pesnik ljubezni, počivaj v miru!

Ernest Ružič

FERENC HANŽEK 1959 - 2018

Pred kratkim nas je nepričakovano zapustil Feri Hanžek, dolgoletni član slovenskega društva v Budimpešti pa član slovenske samouprave v XVIII. okrožji Budimpešte. Naraudo se je na Gorenjom Seniki, gde je končal svoje šoule tō. Kak mladi človek je zavolo dela odiš v Budimpešto, gde si je ustvauro držino. Po spremembi sistema je bil aktiven tak pri slovenski samoupravi kak pri društvu, dapa nigar se je ne spozabo s svoje rodne krajine, Porabje - najbola pa Gorenji Senik - je emo trno rad.

Naj počiva v meri Božjem!

PREKMURJE

Festival Vinarium

Konec meseca avgusta se je v Prekmurju dosta vsega godilo. Malo pred tem, ka so mlajši po počitnicaj vseli v šolske klopi, so organizatori pripravili ške dosta zanimivih glasbenih in tudi drugih programov. Sploj v Lendavi je bilou pestro in de tak ške en dober keden. V tom obmejnem varaši so že štrto paut pripravili Festival Vinarium. Pod tem imenom so združili svoje tradicionalne prireditve, stere do se končale 9. septembra z Lendavsko trgatvijo. Najbole je med 170. dogodki odmevala etno-kulinarična prireditev Bogračfest, teknovanje, na sterom se je (čiglij je vreme nej bilou najlepše) v kūjanji té prekmurske kulinarične dobroute vōsprobalo več kak 80 ekip. Po oceni strokovne komisije je najbaukšoga skūjala ekipa, stera je nej bila iz Prekmurja, tau pa so člani Turističnega društva Hoče. Njihovo ime de se tak znajšlo na spomeniki, steroga so v Lendavi postavili po tistom, ka so jo 26. avgusta 2011 vōrazglasili za svetovno prestolnico bograča.

Glij v caji Festivala Vinarium so v Lendavi napravili ške nega fontoškoga. S predstavniki susednih občin, županij, regij in društev iz Slovenije, Rovaške in Madžarske so podpisali dogovor o sodelovanji pri projekti Lendava - Evropska prestolnica kulture (EPK) 2025. Dogovor so podpisala regionalna središča Murska Sobota, rovaški Čakovec in madžarski Zalaegerszeg, k dogovori pa so uradno pristaučili ške Svet Pomurske razvojne regije, rovaška Medžimurska in madžarska Zalska županija. Župan občine Lendava Anton Balážek je ob podpisu pravo, ka je njihov končni cilj nej samo tau, ka bi gratali EPK liki tudi tū, ka bi omenjeni kraji nasploj baukše sodelovali, nej samo na področji kulture.

Silva Eöry

Ptuj - Petanjci - Potrna: Dvaindvajseti Dnevi poezije in vina

DAN BREZ POEZIJE JE IZGUBLJEN

Mednarodni festival *Dnevi poezije in vina*, ki ima že 22 let domicil na Ptuj, njegov organizator je Beletrina, zavod za založniško dejavnost Ljubljana, vodja pa Aleš

Zakaj prvič na Petanjcih, je na odlično obiskanem dogodku, posvečenem poeziji, povedal pesnik, urednik in prevajalec Aleš Šteger. Dejal je nekako takole: Pogosto

odgovor na vprašanje, kaj je dobra poezija, »zagotovo pa smo zdaj tu priče dobri poeziji, če se je med branjem na mikrofonski usedel metulj, ki ve toliko, če ne več kot človek, kaj je dobra pesem«. Dogovorjeno je, nam je po prireditvi povedal Marjan Šiftar, podpredsednik Ustanove dr. Šiftarjeve fundacije, da bodo Petanjci tudi prihodnje leto gostili del pesnikov, ki se bodo udeležili festivala *Poezija in vino*, še prej

rián in Erika Martinez, ob španskih gostih pa še slovenski avtorji Andrej Medved, Tibor Hrs Pandur in Glorjana Veber.

Že vrsto let gostuje festival *Poezija in vina* tudi v Potrni/Laafeldu, v Pavlovi hiši, kulturnem domu štajerskih Slovencev. V poetičnem in glasbenem večeru so sodelovali Johana Venho iz Finske, Sanita Fejzic iz Kanade in Avstrijka Bernadette Schieffer, predstavili so zbirko *Pesmi s Krasa* Maria Valentina Kravanje, za katero je fotografije posnel umetniški fotograf Banko Lenart, ki je bil pred Suzanne Weitlaner kar trinajst let predsednik Kulturnega društva Člen 7 za avstrijsko Štajersko in prvi stalni član manjšinskega sosveta pri zveznem kanclerju na Dunaju, za glasbeno spremljavo sta poskrbela Nika Solce (petje) in Igor Bezget (arabska lutnja, indijski sarot, kitara), moderirala pa Sanja Selinšek. Nika Solce je predstavila svoj novi album *Tiha misel*, na katerem je uglasbena poezija Srečka Kosovela. Rečeno je bilo, da pesmi na albumu *tiho in šepetajoče božajo človeško dušo*. Manjkala ni zlahtna kapljica (kar je povezano s festivalom »*poezija in vino*«) iz Avstrije in vinorodne lege z okolice Ptuja. Vino, poudarjajo organizatorji, je enako pomembno kot poezija oziroma projekt *Huda pokušnja!* Gostje so poskusili petnajst izbranih vin z različnih koncev Slovenije. Sicer pa je ob Potrni kot zvestem partnerju festival lani gostoval tudi v Gradcu, pred dvema letoma pa kar tri dni v okolici Celovca.

Osrednji program *Poezija in vina* je bil med 21. in 25. avgustom, večeri pred festivalom pa so se začeli 19. avgusta, skupaj v šestnajstih krajih, največ v Sloveniji, vse do Ljubljane, v Avstriji (Potr-

Podpredsednik Ustanove dr. Šiftarjeve fundacije Marjan Šiftar pozdravlja pesnike iz Španije in Slovenije in obiskovalce v senci dreves Vrta spominov in tovarištva

Šteger. Dogodki so razpršeni po Sloveniji, v Pavlovi hiši v Potrni na avstrijskem Štajerskem in v Varaždinu na Hrvaškem. Festival se je začel 19. avgusta na Petanjcih, v

se vozim tod mimo, a se nisem nikoli ustavil do pred pol leta, ko sem se seznanil s posebnim sporočilom *Vrta spominov in tovarištva*, ki ni samo naše sporočilo, am-

pa bodo v *Vrtu spominov in tovarištva* v imenu festivala zasadili dve drevesi iz Grana-de in Guernice.

Na Petanjcih je bilo pesniško branje udeležencev špansko-

Za pesniški nastop na Petanjcih v nedeljo zvečer izjemno dober obisk iz Pomurja in tja do Ptuja in Maribora (in celo Pekinga, od koder je na počitnice v Slovenijo in na Goričko prišla Meta Lokar, lektorica za slovenski jezik in književnost na osrednji pekinški univerzi)

Vrtu spominov in tovarištva, ki ga je ob svoji domačiji zasnoval ugledni profesor ustavnega prava, urednik in tudi pesnik dr. Vanek Šiftar.

pak sporočilo Evropi. Zato se bom sem še vračal. Nekoliko pozneje, med vodenjem prireditve, je Aleš Šteger še poetično dejal, da je relativen

-slovenske prevajalske delavnice (v letošnjem fokusu je bila namreč španska poezija), in sicer so nastopili Carlos Aganzo, Mercedes Cab-

DAN – ALI POEZIJA V ČARNEM RISU

na) in na Hrvaškem (Varaždin). V teh dneh se je zvrstilo prek sedemdeset dogodkov, organizatorji pa zadnja leta naštejejo od 6 do 9 tisoč obiskovalcev, razumljivo največ na Ptuj. Vsako leto je povabljenih 22 pesnic in pesnikov, po sistemu, da vedno pridejo druge avtorice in avtorji. Letos so prišli iz osemnajstih držav, tudi iz Madžarske, Združenih držav Amerike in drugod. Enako velja tudi za častne goste. Letos sta to bila nemški pesnik Michael Krüger in izraelska pesnica Agi Mishol. V programu festivala so tudi odprta pisma Evrope. Letošnje je napisala švedska pesnica iranskih korenin Athene Farrokhzad (Stockholm), objavljeno pa je bilo v številnih uglednih evropskih časopisih, v Sloveniji je bil celotni in zelo kritičen tekst objavljen v Sobotni prilogi *Dela, Večera in Dnevnika*. V pismu avtorica tudi sprašuje: »Evropa, kam si založila ljubezen? Kam si skrila svoje pelargonije? Kdaj boš obtičala v varnostni kontroli? Kdaj boš šla pred haaško sodišče? Kdaj boš prisluhnila beguncem namesto novinarjem, ki delajo pod krinko kot begunci? Evropa, ali je to res? Moja hči je pravnukinja ukrajinskih Judov, ki so bežali pred pogromi...« V celotnem tekstu avtorica trka na vest človeštva, naj bo bolj človeško, kajti to, kar se dogaja zdaj in kar se je dogajalo že pred stoletji, Evropi ne more biti v čast.

Kot rečeno, je bilo največ dogodkov na Ptuj. Začelo se je s *Promenado poezije*, ko so nastopile tudi folklorne skupine in ulični umetniki. Organizatorji so obiskovalcem namignili, naj si nadenejo maske, kar je storil tudi vodja festivala Aleš Šteger. Obisk na promenadi je bil izjemen, ulice so zaživele s kulturo, ki je dihala s polnimi pljuči v

najstarejšem slovenskem mestu. Na Vrazovem trgu so bila vsak večer *Velika pesniška branja*. Prijetna posebnost

Maria Valentina Kravanja, avtorica knjige *Pesmi s Krasa* (fotografije Branko Lenart) na predstavitvi v programu pesniškega festivala Dnevi poezije in vina v Potrni/Laafeldu

so tudi zasebna branja, ko posamezniki v goste povabijo pesnike, ki prebirajo svoja dela posameznim gostiteljem in tudi obiskovalcem. V programu so bila velika pesniška branja, koncerti, pela je Mia Žnidarič, nastopil je Vlado Kreslin z Beltinško bando in Malimi bogovi, igral je harmonikar, član skupine Orlek (ki jo vodi Vlado Poredoš, ki je nekajkrat nastopil tudi v Monoštru). Ob *Vinskem oltarju* so poskušali vina in ob tem poslušali poezijo v čarnem risu.

Organizatorji posvečajo posebno pozornost otroškemu programu, ki se je začel s tremi pravljičnimi uricami (ideja in izvedba Liljana Klemenčič) in projekt *Lebdeče pesmi* po ideji in izvedbi Simone Kopinšek.

Aleš Šteger izpostavlja, da postaja festival prepoznaven tudi zunaj meja Slovenije in je na nek način evropska prestolnica poezije. Povezanih je 15 mednarodnih pesniških festivalov, kamor spada tudi revija *Versopolis*. Zato je cilj organizatorjev, da Ptuj ostane središče tudi v evropskem, čezmejnem kontekstu. Podobnih festivalov namreč nimajo v Avstriji, ne na Madžarskem in na Hrvaškem.

Ravnokar začeti mesec september bo v Sloveniji v znamenju leposlovne knjige. Začel se je 33. mednarodni

literarni festival *Vilenica*, letos z naslovom *Pisati in preživeti*, na katerem do konca tedna sodelujejo pisatelji iz 15. držav; od 8. septembra

do 8. oktobra pa bo na pobudo Društva slovenskih pisateljev prvi *Nacionalni mesec skupnega branja*. (Več prihodnjič).

Čeprav ne sodi povsem v kontekst festivala *Dnevi poezije in vina*, namerno »kršim pravilo« in dodajam, da je v soboto, 25. avgusta tržaški slovenski pisatelj Boris Pahor, ki je bil tudi gost v Kulturnem domu Porabskih Slovencev v Monoštru, dočkal 105. rojstni dan. Pa ne kar tako, ampak s predstavitvijo knjige, *Brez Kocbekovega sodelovanja ne bi bilo Osvobodilne fronte*. Jubilant je na slovesnosti v Kopru tudi dejal, da ima zbrano gradivo za novo knjigo. Zaželimo mu, da knjiga izide prihodnje leto ob njegovem 106. rojstnem dnevu.

Tekst in foto: Ernest Ružič

Veseli piknik penzionistov

Društvo porabski slovenski penzionistov vsakšno leto pripravi veselí gesenski piknik s kulturnim programom. Letos so se 2. septembra srečali v Sakalauvci v kulturnom domu, kjer je pozdravila predsednica Klara Fodor, stera je kak cilj takšni sproščeni srečanju izpostavila druženje, navezovanje in negovanje stikov. Kak je pravla, takšoga ipa pozabimo vse skrbi, vse, kar nas ovak boli, in se veselimo. Penzionisti so se skurok dveji vori veselili pa smejali, kar so se na odri zvrstili skeči raznih društev upokojencev iz Prekmurja (Moravske Toplice, Bakovci, Šalovci in Selo), na konci je nastopila domanja skupina Duo Fodor tö. Te zadvečerek so s porabskimi penzionisti preživeli generalni konzul dr. Boris Jesih in njegva žena Breda, sakalovska županja Valerija Rogan, asistent slovenske zagovornice Ferenc Sütő pa predstavniki društev iz Slovenije.

(Več o srečanju v eni od naših naslednjih števil.)

M.S.

ŽELEZNA ŽUPANIJA

19 železnožupanijski krajev je dobilo nagrado za »hungarikum«

Hungarikum pomeni najbavški madžarski produkt, tisto, kar je najboljša »madžarsko«, ne glede na tau, na kakšnem področju, važno je, aj simbolizira vse tisto, kar pomeni madžarstvo. V cejlom rosagi so 224 takšni nagrad vörasztalali, med tejsi je 19 bilau iz naše, Železne županije. Vse te vrednosti, stere so nutpokazali, pa so zmagale, so po en-en milijaun forintov nagrade dobile. Etak je v Železno županijo več kak dvajsti milijau nov forintov prišlo, zato ka je železnožupanijska samouprava tri milijaune forintov dobila od Kmetijskoga ministrstva za organiziranje tekmovanja Naša zakladnica (Értéktár) v Železni županiji. Ves Csehimindszent se je glasila kak cejla ves na natečaj, Daraboshegy z naslovom Srečamo se pri zvoniku, Döröske de »vagala« svoje vrednosti, Društvo Nádasd nutrapokaže šego, kak zimau »pokapajo«.

V Györfvári si leko poglednamo razstavo o krucaj, kulturni dom v Vépi je zmago z naslovom Spominjajmo se na družino Erdődy, Ves Katafa z jantarjevo potjauv, Gencsapáti s tejm, kak trbej, kak leko skupnost napraviš, samouprava Körmenda o vsej svoji vrednotaj napiše knjige, pa napravijo še plus eden film. Zvün tej so še zmagale vesi Nagytillaj, Rábatóttös, Szőce, Tanakajd, Lukácsháza, Vasvár, Szentpéterfa pa Monošter, gde se vödajo edne knjige od Gáborja Varge, steri je biu fiškališ v Varaša v tistom časi, gda se je Monošter fejšt razvijal.

Karči Holec

OD SLOVENIJE...

Pahor na forumu v Alpbachu

Predsednik republike Borut Pahor je na evropskem forumu v Alpbachu ocenil politiko Evropske unije do Zahodnega Balkana v zadnjem letu. Kot je poudaril, je zelo dobro in koristno, da je po dolgih letih strateške politične abstinence evropska politika znova uvrstila širitev na Zahodni Balkan na vrh svoje agende v Sofiji. »Gre za simbole in stvaren politični napredek, ki vzbujajo upanje, da kljub svojim internim težavam v Evropski uniji širitev na Zahodni Balkan ne bo odložena,« je presodil Pahor, ki je z avstrijskim predsednikom Alexandrom Van der Bellnom, srbskim predsednikom Aleksandrom Vučićem, predsednikom Kosova Hashimom Thaciem, evropskim komisarjem Johannesom Hahnem in predsednikom foruma Franzem Fischlerjem nastopil na političnem simpoziju z naslovom Nove perspektive širitve EU.

Najčistejša država na svetu

Organizacija združenih narodov (OZN), ki je leto 2017 razglasila za leto trajnostnega razvoja, je Slovenijo izbrala za najbolj trajnostno usmerjeno in najčistejšo državo na svetu. Komisija OZN je vse države ocenjevala po 100 različnih kriterijih, ki so obravnavali vse aspekte trajnostnega delovanja in razvoja držav po svetu. Upoštevali so odnos in skrb do varovanja okolja, do zaščite čistega in zdravega okolja za ljudi, živali in rastline, skrb za zmanjševanje ogljičnega odnosa in posledično zmanjševanje posledic globalnega segrevanja ter še celo vrsto najrazličnejših faktorjev, ki vplivajo na trajnostni razvoj posamezne države. V kar 96 od 100 kategorij je bila Slovenija najboljša in je v konkurenci držav, kot so skandinavske države, Velika Britanija, Kanada, Nemčija in še cela vrsta držav, ki se že nekaj časa aktivno trudijo za čim bolj trajnostni in čist razvoj držav, suvereno zasedla prvo mesto na svetu.

Goslar Slavko Šuklar

ZAČNILO SE JE Z VALČKOM ZVEZDE ŽARIJO

»Ges bi že leko biu v penziji, pa sam se odlaučo, ka mo ške eno leto včiu. Začno sam včiti glasbo že te, gda sam biu star 18 let, zdaj pa jih mam 66. Gda mo v penziji, mo vido, če de glava dobra, te ške kakšno muziko napišem,« mi je v Gančanaj, gé je biu tudi rojeni, pripovedo skladatelj Slavko Šuklar, steroga je v goslarski svet pripelo njegov oča Ludvik, steri je biu fudaš: »Oča mi je prve fude küpo te, gda sam biu star pet let. Prva pesem, stero sam se navčo špilati, je biu valček Zvezde žarijo. Naša držina je bila paverska, nej bogata, tak ka smo si nej mogli privoščiti klavira. Samo če ma človek kakšni talent, ga pout že pripe-la ta, kama trbej. Tak sam ges te, gda sam zgotovo osnovno šaulo, odišo daleč od dauma, v Vojvodino. Te, ške v cajti Jugoslavije, je v Sloveniji nej bilou srednje šaule za fude, bile sta samo v Beogradu in Novem Sadi, in ges sam šau delat sprejemno vižgo v té vojvodinski varaš.«

Nej je bilou tak na lejki pistiti domanjo vesnico in držino pri 15. lejtaj, sploj ške zatau, ka je biu edino dejte: »Ta relacija Gančani-Novi Sad je te bila tak daleč, kak če bi gnesden šau na mejsec. Prva je trbelo do Zagreba z busom priti, te pa s cugom dale. Cejli den je trpelo, ka si prišo do Novega Sada. Domau sam odo samo za počitnice in božič. Ške gnes se dobro spaumnim, ka je bila nedela, konec avgusta, gda sam šau prvo paut od dauma. Mama se je djaukala, gda me je s piciklinom sprvajala do glavne poštuje v Lipovcaj. S sebov sam meu kartonske kufre in fude. Oča se je pripelo iz Sobote, gé je te pri Zvezdi špilo s svojo bando. Kak pravijo, furt gda je velka žalost, dež dé. In tisti den je dež trno copoto.«

V začetki je nej bilou léko, vej pa se je Slavko mogo navčiti tudi srbsko-rovaški gezik: »Nejsam znau njihove pisave, cirilice, tak ka sam v začetki leko piso

v latinici. San pa se gezika friško navčo. Glasbeni gezik pa je tak ali tak univerzalen, isti po cejlom sveti.« Po zgotov-

Slavko Šuklar

leni srednji šauli, je šau študerat v Beograd, in tau tak, ka je v tistom cajti že tudi delo. V nižji glasbeni šauli je včiu fude, vodo

»Prva žena je pianistka, druga dirigentka. Iz prvoga zakona mam čerko Dino, stera je profesorica klavira, v drugom zakoni pa sta se rodili čerki Kristina in Aleksandra. Starejša je koncertna majstrica dunajskoga radijskoga orkestra, mlajša pa je uspešna tolkalistka in v zadnjom cajti špila v orkestri Hansa Zimmera. Znamo, ka je on velki in poznani goslar in skladatelj, steri je napiso muziko tudi za dosta eričnih filmov.«

Po tistom ka je duga leta živo v Vojvodini, se je Slavko Šuklar z držino 1997. leta preselo nazaj v Slovenijo. Tau se je zgaudio zavolo toga, ka je v

Vodstvo Pacovoga glasbenoga maja (od leve): Slavko Petek, Slavko Šuklar in Roman Buzeti

pa je tudi njihov fudaški orkester tü. »Prvo sam v Beogradu zgotovo študij na pedagoškom oddelki, po tistom pa sam ške študero kompozicijo na Fakulteti glasbene umetnosti. Tau mi je prav prišlo, ka sam za naš orkester piso muziko. Te smo ojdli tudi na dosta tekmo-vanj po cejlaj Jugoslaviji.«

Z muziko je nej povezani samo Slavko Šuklar, liki tudi njegova držina, bole povedano dve držini, vej pa se je dvakrat ženo:

tisti lejtaj, po bojnaj, stero so se godile med nekdajnimi bratskimi narodi, žitek tam grato iz leta v leto žmetnejši: »Kak profesor sam slüžo telko, ka sam si leko küpo dva para klobas. In te je naša Kristina, gda je bila stara 12 let, šla na tekmo-vanje v Italijo in je tam dobila nagrado. Gda je domau prišla, je pravla, ka jo od te naprej zanima samo ške zahod. Žena Ljilja je bila tista, stera je pravla, ka trbej oditi,

ka se v Novem Sadi več ne da živeti.« Oba z ženo sta se zaposlila na srednji glasbeni šauli Fran Korun Koželjski v Velenji: »Naša šaula je fejst znana v Sloveniji. Mamo okauli gezero učencov. Gda sam prišo v Velenje živeti, sam čüto, ka je tü nekši goslarski epicenter, s steroga sam razširo svoje delo po cejlaj Sloveniji.« Ške gnesden pa vsi Šuklarovi radi odijo v Vojvodino: »Novi Sad je dugo valau kak najlepši varaš v Jugoslaviji. Furt je dijšo po Austro-Ogrski. Dosta narodov v njem žive. Ške gnesden rad dem ta, mam tam tudi dve stanovanji. Dosta bole brž prideš ta kak si inda sveta. Gda je ške tašča živela, sam furt pravo, ka kavo spigem v Sloveniji, v Novem Sadi pa že vojvodinsko župo gem.«

Slavka Šuklara ste spoznali tudi v Porabji. Duga leta je biu umetniški vodja Pacovoga glasbenega maja, v okviru steroga so se po cejlom Prekmurju, pa tudi v Monoštri, s klasično glasbo predstavljali goslarge s cejlaja sveta. »Začnilo se je leta 2002. V dobri deseti lejtaj smo pripravili okauli 180 koncertov. Zgaudio se je, ka smo meli eden den koncerte na peti različnih krajaj. Radi smo prišli v Monošter, vej pa smo tam meli dosta, in tau dobre, publike,« je na konci ške cujda Slavko Šuklar, steri v zadnji lejtaj dosta svojoga cajta prežive tudi v Gančanaj, »gé v rami najbole občütim düj pokojniva očo in matere. Zadržo sam pohištvo, ka sta ga mela, samo malo sam ga mogo vrejd vzeti. Na gümli mam tudi takši mali muzej, vej pa sam vküp pobrau in razstavo staro paversko šker. Gda sam tü, rad kosim travo, rauže vredgemlem in mi je tü trno fajm.« (Na kepi na prvoj strani: V domanjom rami v Gančanaj je na gümli zbrau dosta stare škeri.)

Silva Eöry

Kejpi: in osební arhiv Slavka Šuklara

Aleksander Ružič: SVAJA

vô od ferenge gleda, so njemi v motni očaj Ilonkine prsi trpetale.

Včasi sta na stouli stala dva špricera, nasproti njemi se je pa sejla Ilonka. Nagnila se je prek stola, ga prešla za roke in lübeznivo pravila:

»Vendel, ti si ešče edini v toj našoj malo merajoučoj vejsi, s šterin se leko kaj pogučin. Tebe man najrajši od vsej tvoji pajdašov, pa od vsej drugi tudi,« se je zdaj nagnila proti njemi in ga poglednila v oči. Vendeli, šteri je že pa začno razmiti ete svet, je nej vujšlo, kak so se proti njemi napnile Ilonkine prsi, in če glij je v njon vrelo kak v repnjeki, je merno nazaj pravo:

»Draga Ilonka, tudi ti si se meni sigdar vidla. Samo so tou bile le moje senje: oba znava, ka ti maš moža.«

»Mojga moža pusti. Betežen je. Boug zna, kelko dnevor ešče ma na ton sveti ta trpeti. Znaš, on je z menov celo življenje lagvo delo. Zdaj moren povedati, ka san ga nikdar nej rada mejla. Zato, ka je bio eden grdi človik do mene. Nej je takše blage duše, Vendel, kak si ti,« se njej je v očaj pokazala skuza. »Samo zdaj je že prekesno. San mislila, ka bi, da bi moj mouž mrrou, ka bi müva ... Ali zdaj si si ti bar na svoja stara leta svojo srečo najšo, mene de pa nazadnje ta moja krčma leko samo ešče zápila.«

Vendel je ešče tak žalostne Ilonke nikdar nej vido. Sploj pa nej, ka bi da kakšo skuza pokazala. Nej si je vedo kaj: ka sploj zdaj naj napravi ali pa nazaj povej. Zagledno se je v njene proseče oči in ščeo poiskati kakšo čedno rejč, da se je zvüna začüjo moški smej, malo za ten pa so se na pragi oglasili stopaji. Ilonka je gor skoučila in šepetnila:

»Idejo. Bole, ka naj ne vidijo ... pa pozabi na tou, kak san noura bila.«

»Dober večer, Ilonka,« so kak na deklamaciji si v edno pove-

dali in seli k drugomi stoli kak je Vendel sedo.

»Boug daj! Vendel je že prišo. San si mislila, ka vas več nede sé; ka se van je mogouče kaj zamerilo.«

»Ilonka, pa ka bi se ti leko nan zamejnila. Mogouče pa štoj drugi. Daj nan tri špricere. Vendeli si že tak dva prnesla. Tou ma folga. Ka de nači njegov biciklin pa mogo iti na pen,« se je zaréžjo Števan. Tudi Kari pa Janoš sta se zasmijala, ali se je vidlo, ka se je njima Števanovo norčüvanje z Vendela nej glij dopadnilo.

Vendel je sedo za svoj stolon pa v kot gleda, kak da bi sploj nej čüjo, kak se je Števan z nje ga norčüvo. Zrak je gračüvo tak vrouči, kak da bi iskre letele. V krčmi je gratala smrtna tišina. Ilonka, štera je itak cejlo dogajanje dobro razmila, je zdaj probala stvari gladiti.

»Števan, do zdaj ste sakši večer vküp sedeli. Ka je pa te zdaj tou? Pa ka ti je Vendel napravo, ka se z njega norca delaš? Vendeli san pa samo eden špricer natoučila. Eden je pa moj,« je stopila k Vendelovomi stoli in si nagnila svoj špricer. »Pa bi tudi rada vidla, ka bi si vsi nazaj za svoj stari sto seli; ta, gé Vendel sedi.«

»Nan je eti dobro. Ka pa če si kakša naskoro k njemi sede, pa več nemo meli vsi mesta za enin stolon,« je dale modrüvo Števan.

»Kak si vido, Števan: da vas je ešče nej bilou, je že ena sedešla pri njen, znaš,« se je vö sprsila Ilonka. »Pa sva si lepou zgučavala, nej Vendel? Pri tebi bi si tudi doj sejla, Števan, samo ka ti drugo ne veš, kak se z drugoga norca delati.«

Vton sta se zdignila Kari pa Janoš in se sela za njihov stari sto. Števan je samo gleda, te se je pa tudi san zdignu in si cuj k ovin seo.

»Tak je, moški. Zdaj se mi pa vsi vidite,« je zadovolno pravila Ilonka.

»Samo vseeno se ti eden bole vidi od nas. Ali si malo kesna,

Ilonka. Vendel ti je prek štran-ge brsno,« se je dale norčüvo Števan.

Znouva je za eden ip gratala smrtna tišina, te je pa Vendel gor skočo in svoj špricer Števan v obraz potočo. Števan je samo z bejlin pogledno pa ščeo Vendela prek stola za kaput zgrabit, ali je v ton Vendel že skoz dveri zleto. Števan je ščeo za njen skočiti, pa ga je Ilonka zadržala in ga nazaj za sto posadila, te pa etak pravila:

»Ka se van je vsem zmejšalo? Vsakši ma pravico svojo srečo iskati, povejta, če je nej tak, Kari pa Janoš?«

Kari pa Janoš sta samo strajoma doj gledala, Števan pa, da se je s skorjasin robčekon doj briso, s čemerami pravo:

»Tou njemi ne šenkan; tome kokouti staromi!«

»Števan, ne delaj vragolij, pa se malo vküp poberi. Nika ti nikome ne boš slaboga delo, tou ti jaz poven! Lepou se pomeri, pa vsi na vse pozabimo. Vendela pa vendar tak več nikdar nede v mojo krčmo,« je z bole slabin glason pravila Ilonka. Ešče je nika ščela praviti, ali so se v tiston dveri znova odprle in Vendel je prek praga potisno svoj biciklin:

»Ilonka, pa Kari in Janoš, poglednite moj gumi, kak je fajn vrezani. Ka mislite, što mi je tou napravo,« je čemerno pravo. »Ali tou mene tudi nede v grob spravilo. Telko si že vküp našparan, ka si nouvi gumi küpin. Sploj, če več v krčmo nemo odo, ka bi za špricere ta zapravo,« je ešče pravo in tak friško, kak je not stoupo, tak je tudi za sebov dveri zapro. V krčmej je najprle gratala tjuča, te se je pa oglaso Števan:

»Ilonka, plačan!«

»Že dobro, Števan. Nišče je nika nej dužen,« je merno pravila Ilonka in stoupila za šank. Na tou so se vsi trgé zdignili in eden za drugin kak poparjeni po tjuma odišli. Ilonka je ešče za njimi malo poglednila, te pa glavo potisnila v dlani in začnila glasno joukati.

... DO MADŽARSKE

Na meščanskem pikniku v kraju Kötce o evropskih volitvah

8. septembra se bodo v kraju Kötce srečali člani vlade, desno-konzervativni člani madžarske inteligence, predstavniki vladajočih strank, povabljeni gospodarstveniki in predstavniki medijev. Na srečanju za zaprtimi vrati, ki ga imenujejo piknik v kraju Kötce, bo spregovoril premier Viktor Orbán, ki bo analiziral položaj Madžarske in Evrope. Po vsej verjetnosti se bo osredotočil tudi na evropske parlamentarne volitve, ki bodo 26. maja naslednje leto. Več medijev omenja, da je o njih pred kratkim na neki prireditvi izpostavil: »da bodo evropske parlamentarne volitve leta 2019 borba vrednot in kultur, na katerih lahko marsikaj izgubimo«. Kot je rekel, možnosti, ki so pred Madžarsko, so ogromne, toda pretijo nam tudi resne nevarnosti, prve med njimi so migracije. T. i. meščanski piknik organizira od leta 2004 Društvo za meščansko sodelovanje, ki mu trenutno predseduje prejšnji minister za človeške vire Zoltán Balog. Uvodne govore preiera vsako leto zelo podrobno analizirajo in komentirajo mediji, tako provladni kot opozicijski.

Madžari zelo radi jejo pice

To dokazuje tudi podatek, da so na Madžarskem v enem letu (med junijem 2017 in junijem 2018) prodali 18 milijonov kosov zamrznjenih pic ali drugače, šest tisoč ton italijanske narodne jedi, torej za 12 odstotkov več kot v enakem obdobju lani in predlani. Najbolj popularne so pice s šunko in sirom, ki pomenijo četrtno potrošnje, sledijo pice s salamo in sirom, iskane so tudi pice s štirimi siri in na petem mestu so pice Margherita.

Pri prodaji zamrznjenih pic ni sezone, njihova prodaja se dviga skozi celo leto. Največ pic se proda v Budimpešti in na osrednjem območju Madžarske, tamkajšnja prodaja znaša kar 42 odstotkov celotne prodaje, najmanj se kupujejo zamrznjene pice na jugozahodu države.

DOBRO JE DOMAU PRIDTI (1)

Srce vsakšoga domau vleče v rojstno ves, ranč tak Károlya Mešiča, po domanjom Kmetoskoga Karina tü, steri zdaj v Budimpešti živijo, dapa rejdko je tašo leto, ka bi nej prišli domau v Andovce. Zdaj več drugoga nejmajo v Andovci, samo bratranca Holecza, gde par dni leko prespijo pa malo pripovejdajo. Kak so mi gučali, že skur vsi, stere so poznali, so tapomrli ali so pa odišli iz vesi. V tistom tali vesi, kak je njigvi rojstni ram stau, so zvün Kmetoskoga Margita, že vsi tihinci, Andovčanov več sploj nega.

- Kari, kak dugo ste vi živeli v Andovci?

»Najprvin sem leta 1950 kraj od daumi odišo v županijo Győr, v Győrsövényháza delat na državno gospodarstvo (állami gazdaság). Dapa nej sem

»Rusiška letališča smo zidali po cejlom rosagi, dapa naslednje nejdaleč kraj od Miskolca, v Sajószentpéteru v rudniki

Kmetostji Kari je nej dugo nazaj bijo s sinaum doma v Andovci

(bánya) sem delo pa te odtisec so me pistili domau.«

- Kelko bratov pa sester ste meli?

tej SS-sodacke so vsi meli pod pazgami nutrazažgano te dve črki, ka SS. Tak je moj brat najprvin v Avstrijo odišo, potistim

pa v Kanado. Zavolo njega so te namé samo kasneje zvali za sodaka, pa zato sem lopato emo v rokej pa nej pükšo.«

- Ka ste delali potistim, ka ste dolazaslüžili sodačko?

»S Konkolič Francinom sva se v Budimpešto pelala, ka va nišo delo iskala, tak sem te prišo k Državnomi gradbenomi podjetji št. 23 (23. sz. Állami Építőipari Vállalat). Tam sva te delo pa stanovanje dobila, dja sem te še nišo maštarijo nej emo, dapa gora so nas vzeli zato, ka so tak mislili, ka sva mladi pa se kakšo koli maštarijo leko vönavčiva. Tak je bilau, tam sem te v šaulo odo, pa sem se vönavčo za inštaltera za centralno ogrevanje.

Potejm sem se spozno s prvo ženauv, dja sem delo pri firmi, ona pa v ednom bloki bila hišnica, tak smo te meli stanovanje tö, gde sva leko živela. Da sem deset lejt že tam delo, te smo meli priliko do svojoga stanovanja pridti, tak ka je nam gradbeno podjetje, firma, gde sem delo, gorazozidala. Mi smo od OTP-banke goravzeli pejnaze, pa te smo pomalek nazajplačivali, tak sem te prišo dja v XII. okrožje, gde še gnesden sem doma. Istina, tau tü moram taprajti, ka te čas, ka se je ram gorazozido, müva sva se s prvo ženauv laučila. Ona je v fabriko MOM (Magyar

Optikai Művek) üšla delat, gde je eden laučeni moški delo, steri je niši prejdjen bejo tam. Dočas, dočas je nagučavo mojo ženo, kak nej dobro baude, če de z njim živela, ka je ona dala njema valati. Pa tistoga reda sva že müva tü dobro živela, mejla sva stanovanje, dobro sva slüžila, leko povejm, ka sva brez brige bila. Vidiš, pa itak je nej bilau dobro. Gda sva se laučila, dja sem proso, aj sin pri meni ostane, zato ka njegva mati je večkrat prajla, ka se telko žaugam za sina, vej pa če drügi nej, te ga država gorazrani. Sprvoga, gda je še sin mali bejo, je nej bilau léko, gda sem dja delo, te je moja sestra Margit prišla pa maloga skrb mejla. Tau je cejlak do tistoga mau tak šlau, ka sem se dja nej spozno z drügo ženauv, z

grato, steri edno malo skupino vodi. Sploj so ga radi meli pri firmi, gda je parcelo küpo, ka de zido, tau so ma prajli, ka vse mašine pa pomauč dobi, samo aj ostane pri niji. Od zidanja je nikanej gratalo, edno števanovsko deklo je zejo, pa brš, v kratkom časi sta se razpitata, potejm je pa te še začno piti tö. Zato ka prejdjen, eden párttitkár (partijski sekretar) ga je vsigdar zvau pit. Poj, ti si tak prejdjen, drüdi delajo brezi tebe tü, me je vsigdar gučo. Dočas je tau tak šlau, ka gnauk samo brat Zoli je pri firmi gorapravo, dapa zaka, tau ne vejme.»

- Zdaj, če tak nazaj mislite, dobro ste se odlaučili, ka ste v Budimpešto odišli?

»Tistoga reda töj nej dela pa niše prilike nej bilau, ka bi leko

Pri sodakaj. Kmetostji Kari v zadnjoj vrsti stoji tretji z leve

sam üšo iz Andovec, več nas je bilau, zato ka so odli kaulak po vesi pa so nas nagučali, aj demo ta k njim na sezonsko delo do djeseni. Potejm sem te domau prejšo pa drügo leto so me te tak za sodaka zvali. Dja sem kasneje bejo sodak kak drügi, zato ka sem dja nej bejo zanesljivi (megbízható), zato ka moj menši brat je disidiro. Zavolo tauga sem dja nej bejo reden sodak, name so ta djali, gde je delati trbelo. Moji vrstniki so že 1950. leta rutjivali pa dočas, ka so mene nutrazvali, oni so že dolazaslüžili sodačijo.«

- Kakšno delo so vam dali pri sodakaj?

»Vsevküp nas je pet bilau, štirje eden za drüгим smo se naraučili, najmenši, Zoli se je kasnej naraučo.«

- Šteri brat je disidalnivo?

»Pišta je disidalnivo, on je v Somboteli v bolgarskom vrtnarstvi delo, s konjami je vozo. Tam je še delo eden starejši človek, steroga so tak zvali, ka Franjo, pa on je nagučo mojoga brata, aj de z njim, zato ka vanej dosta bola baukšo je življenje. Gda je moj brat vöodišo, potistim je poslo edno pismo, gde je dolanapiso, ka te Franjo je eden Hrvat pa je SS-sodak bejo, zato je trbelo njema tak fejest vujti vö z rosaga. Tau je moj brat zato vedo, ka

Na zdavanji brata Zolina (s prave strani). Pred njim sedi njegva druga žena.

Marikov.«

- Zvün vas pa Margita je steri brat še živo v Budimpešti?

»Srmak Zoli, steri je najmlajši, dapa žau več ne živé. Gnauk gda sem domau prejšo, meni mati pravi, aj nišo delo spravim Zolina, zato ka je zdaj vöprejšo iz šaule pa nišo delo si töj doma ne najde. Dja sem pa dobro vedo, ka pri firmi trbej lüstvo, najbola pa taše mlade iščejo, kak je on bejo, steri se tam, ranč kak dja, nišo maštirjo vönavčijo. Tak je bilau, včasín so ga goravzeli, on je sploj dober delavec bejo, bola se je razmo k maštirji kak dja, tau odkrito leko povejm. Tak ka brž je taši mali prejdjen

živó, pa te je še töj bejla meja, za stere volo smo cejlak nutrazaprejtí bili. Edni so probali kaj švercati pa kémkednivati, dapa tej so skur vsi v vauzo prišli. Name so gnauk tü postrašili, gda so mi prajli, ka me policaji iščejo, samo, hvala Baudi, te so drugoga Mešiča iskali, nej name. Dapa te si se leko bojo, zato ka če ranč si nikanej delo, naletja si v vauzo prišo. Tak ka tistoga reda je vsakši na tejm bejo, kak najprvin vujdti odtéc, iz Andovec.«

(se nadaljuje)

Karči Holec

Foto: K. Holec in osební arhiv K. Mešiča

Slovensko štenjé - ga vzem' te v roké! - 31.

Mi smo tö Slovenci

»Zamejska književnost« zovemo tisto literaturo, štero so po drugoj svetovnoj bojni pisali zvün grajnc Slovenije, najbolje na Koroškom v Avstriji pa pri Slovencaj na Taljanskem, depa ne smejmo pozabiti na tista dela tö nej, štera so se narodila pri nas v Porabji na Madžarskom. Pri dvej vekši skupnostaj je bila ta literatura vsikdar povezana z matičnov domovinov, je pa bila posabna zavolo

ji. Za novine piše pripovejst o Slovenci, šteri je grato Taljan. Silvan Kandor se cejli čas iške med veškim paverskim žitkom ino živlenjom v veukom varaši. Tau duplansko čütenje ne more rejšiti, prejk lübezni tö nej.

Drügi veuki pisatel Boris Pahor se je naraudo leta 1913 v Trsti, njegva dela so največkrat dojobrnavi na tihinske gezike. Najbole ga poznamo po romani »Nekropola«, v

Lipuš s svojim modernističnim pisanjom sliši k štiluši, šteri se je na Slovenskom naraudo po leti 1970. V svoji kratki pripovejstaj dostakrat piše satirično ino groteskno, vse se godi po vesnicaj ali mali varašaj. Florjan Lipuš v svojo prozo dostakrat nutvzeme momente iz svojoga žitka, dosta piše o smrti. V prvom redej ga štemo med virtuoze slovenskoga gezika, pelajo ga asociacije, vözbrodu nauve rejči.

Lipušov roman »Zmote dijaka Tjaža« je napisan z modernističnov tehnikov, štemo premišlavanje glavne peršone. Motivi ino teme so povezani s koroškimi Slovencami. Mladi dijak Tjaž si vzeme žitek, na nikoj so ga djali lidgé kauli njega pa njino zaprejto religiozno mišljenje. Vu vsem tem vidimo simbol tragedije koroški Slovincov, zmejs pa se Florjan Lipuš trüdi, ka aj bi s slovenskoga gezika vöpotegno vse, ka leko.

»Zdomska književnost« znamenüje literaturo Slovincov, šteri so po leti 1945 odišli z Jugoslavije v politično emigracijo. En tau od nji je živo v Zahodnoj Evropi, dosta pa v Meriki ino Avstraliji. Edno velko središče slovenske izseljenske književnosti je gratalo v Argentini. Vekši tau pisatelov je biu vörno katoličanski, zatok so dostakrat dale pelali literaturo izpred bojne, v svoja dela so vpelavali nauve motive tihinske krajine. Od pesnikov iz Argentine povejmo ime *Tineta Debeljaka*, od pripauvednikov pa *Zorka Simčiča*.

Lojze Kovačič se je naraudo v Baseli v Švajci, gda pa je biu star deset lejt, so njegvo držino vözagnali pa so se mogli pakivati nazaj v Slovenijo. V svoji pisanjaj je fundament isko v socialnom realizmi, nut je pokazo žitek mali lidi v varašanskem ali proletarskom svejti. Ne brigajo pa

ga socialni konflikti ali zgodovina, liki psihološki ino biološki žitek človöka. Kinsnej je Kovačič malo zapüsto realizem pa začno pisati modernistično. Njegvo pripovedjanje je najlepši primer slovenske moderne proze, štera v motivaj pa temaj eške sliši k socialnomi realizmi, donk pa se v štiluši malo kraj obrača.

»Resničnost« je roman Lojze Kovačiča, v šterom piše o svoji cajtaj, gda je slüžo pri jugoslovanskoj sodačiji. Če rejsan djenau dojspiše, ka se godi, je bole važna düša mladoga sodaka. Maloga človöka so ličili v svejt, šteri nema smisla, zatok je sploj v stiski. Sodački prejdni ga

moremo vöpostaviti tri pisatele. *Irena Barber* je največ svoji kratki pripovejsti vödala po leti 1990 v dvej knjigaj »Trnova paut« ino »Življenje je kratko«. Njene pripovejsti so napisane v porabskoj domanjaj rejči ino gučijo o nekdešnjom žitki v našoj krajini, o žalosti pa veseldji naši lidi. *Karel Holec* v svoji »Andovski pripovejstaj« dojspiše drauvne dogodke v veškem svejti, lidi v svoji Andovci nutpokaže s humorom, donk pa s simpatijov.

Kniga »Garaboncija« *Franccka Mukiča* je prvi roman iz Porabja ino o Porabji, vö so ga dali v trej gezikaj. V njem pisatel piše o ednoj skrivnostnoj moriji, zmejs

Gda je mogo Lojze Kovačič pri svoji deseti lejtaj priti v Slovenijo, je skoro nika nej znau slovenski

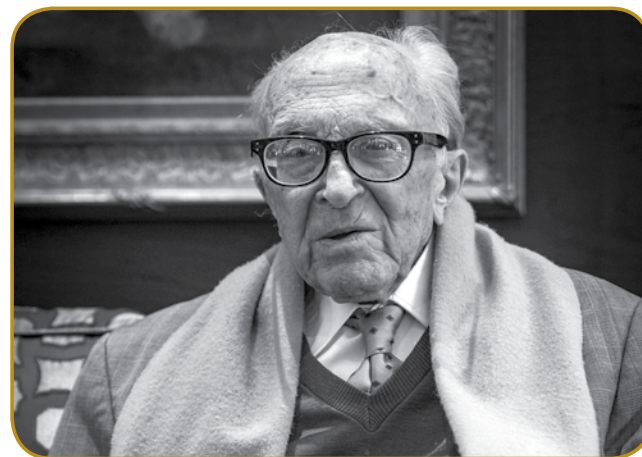
ovaške situacije zamejski Slovincov.

Slovenska literatura na Taljanskem je po bojni mejla center v Trsti, nej več v Gorici, štera je bila dugo cajta slovensko kulturno središče. Po leti 1950 je vöprišlo več književni novin, za dva najbolje erična pisatela pa držimo *Alojza Rebulo* ino *Borisa Pahora*. Od pesnikov moremo vöpostaviti *Miroslava Košuto* ino *Marka Kravosa*, vsi avtorji pa so se največ spravljali z narodnostnimi problemi.

Alojz Rebula literaturo ne razmej kak pisanje o konkretnom socialnom svejti, liki kak iskanje etičnosti človöka. Njegvi roman »Senčni ples« je važen dokument o slovenski vönavčeni lidaj v tihinski rosagaj, piše o žitki škonika Silvana Kandora v Trsti. Po smrti žene se Kandor iz Slovenije povrne v Trst, gde oprvin vči na šauli, po tistom pa dela v kancela-

šterom dojspiše svoje spomine na nacistični lager. Pahor je veuki antifašist, je svedok najüši cajtov za Slovence na Taljanskem. Leta 1975 je vküper z Alojzom Rebulo vödau brošuro z intervjunom z *Edvardom Kocbekom*, šteri je ovado, ka so po bojni bujli 11 gezero domobrancov (protivnikov partizanov). Po tistom so Kocbeka vözakapčili z javnoga žitka, Pahora pa so do 1979 nej pistili v Jugoslavijo. Najstarejši slovenski pisatel eške itak živé pa piše v Trsti.

Center slovenske književnosti v Avstriji je od leta 1950 Celovec (Klagenfurt), depa en malo Beč pa Grac tö. Celovec je biu do prve svetovne bojne kulturno središče za vse Slovence, v najnovejši časaj pa pá važen grtüje. Koroška književnost je bogata v poeziji ino prozi, od pisatelov moremo vöpostaviti *Jancka Messnera* pa *Florjana Lipüša*.

Boris Pahor je vüdo dvej svetovni bojni, diktaturo ino demokracijo - gnauk nas je gorpoisko v Porabji tö

mantrajo, donk pa ne kritizera družbe, liki se obrné v sebé.

Eške bole erična je Kovačičova trilogija »Prišleki«, v šteroj dojspiše žitek nemško-slovenske držine. Pripovejda o sebi kak pojbičeki, šteri je v slovenskoj krajini kak tihinec, v svojoj nauvoj domovini more spoznati drugo svetovno bojno. Po moriji se najde v nauvom političnom, socialnom ino literarnom žitki, šteroma se more eške cujnavčiti. V tej trej knjigaj je Lojze Kovačič ranč tak djenau dojspiso, ka se godi, donk pa je v etom romani najbolje važno premišlavanje pa düša junaka.

V našom Slovenskom Porabji

pa v kolektivnom spomini domanji Slovincov iške travmatische dogodke. Mukičov drugi roman »Vtrgnjene korenjé« pripovejda o žitki deporterani Slovincov na püstinji Hortobágy.

S pisatelami zvün grajnc Slovenije smo prišli na konec naše duge-duge pripovejsti o slovenskoj literaturi. Če rejsan smo nej mogli pripovejdati o vsejm, vüpamo, ka ste donk dobili volau, ka v roké vzemete kakšo dobro slovensko knjigo. Vejpa nega bralca brezi knjig - depa knjig brezi bralcov tö nega.

-dm-

Maurdje je gledalo za črne plamine - 1.

Prvi par stau kilomejterov v srce Balkana

Štera je tista nekdešnja jugoslovanska republika, ki je od nas ranč tak daleč kak Roma? Gde najdemo maurski zaliv, kauli šteroga se zdigavajo več kak gezero mejterov visike plamine? Zakoj na te bregauve ne sija sunce pa so zavolo toga sploj črni? Gde so Benetke zozidale ednoga najlepši varašov na Jadrani? Če škéte vse tau zvödati, pojte z nami na paut po Črnoj gori ...

Sombotelski Hrvati se vsikšo leto napautijo na enokedensko prauško nindrik daleč, zvekšoga v krajine, gde leko nūcajo svoje znanje maternoga gezika. Največkrat dejo na Rovačko, depa bili so že večkrat v Bosniji pa gnauk v Sloveniji tō. Dalečnji rosag Črno goro so pred devetimi lejtami gnauk že ranč tak gorpoiskali, depa kak so pravli: nej baja, če večkrat vidijo, ka je lejpo.

Tak so letos namé - šteri ž njimi na tamburice igram - pozvali na dolgo-dugo paut v tau nekdešnjo jugoslovansko republiko. Pelali smo se z avtobusom, s Sombotela smo štartali zrankoma v petoj vōri. Nej smo znali djenau, gda pridemo v glavni varaš Bosnije Sarajevo, vej smo mogli zmejs eške dvej grajnci

je že vse više prišlo, je naš vodič staupo do graničarov pa pito, če so nej žedni. Za en malo je že nazaj stapo pa pravo, ka podje v sivom pivo želejo. Te smo se na našoj pauti oprvin srečali s korupcijov, štera je tak krepka na Balkani. Za en par piv smo brž prejk prišli.

Na drugoj strani smo včasik na pamet vzeli, ka na tabljaj vse v cirilski literaj tō piše. Prišli smo v takzvano »Republiko Srbsko«, tau je palajfi edno polonje Bosnije. Gda so leta 1995 po daytonskom méri pūkše pa tanki dojstanili v tom nesrečnom rosagi, so ga raztalali med Srbe na ednom pa Bošnjake ino Hrvate na drugoj strani. Tau znamenjuje, ka v rosagi trgé predse-dniki gestejo pa eške eden visiki predstavnik *Valentin Inzko*,

Paut do Sarajevona pela po kri-vi poštijaj, depa avtoceste nega, zatok trpi pelanje sploj dugo. Par ducatov kilomejterov pred glavnim varašom, kauli mesta

kauli štere se zdigavajo visike plamine. Srejdj varaša prejk-tečé reka Miljacka, ki je sploj erična iz zgodovine. Bosno in Hercegovino je avstro-ogrška

sara *Franca Jožefa I.* pa njegva žena. Če štoj šké, se leko s tem avtonom - v gvantaj s tistoga cajta - malo kaulivrat po varaši pela.

V takšom avtoni se je pelo Franc Ferdinand, gda so ga dojstrlili

Tōrski varaški tau Sarajevona z rekov Miljackov

prejkstaupiti. Tam smo steli prvo nauč spati, vejpa devetstau kilomejterov duga paut do Črne gore je na gnauk nej preveč komaut.

Pelali smo se prejk Slovenije, nimo Zagreba pa do rovačkoga varaša Slavonski Brod. V tom mesti pomalek tečé šurka Sava, štera je v istini grajnca prauti Bosni ino Hercegovini. Takši dugi red nas je čako, ka smo mogli dvej vōri stati. Gda nam

šteri je koroški Slovenec.

Glavni varaš Bosnije je Sarajevo, depa Srbi držijo za svoj center mesto Banja Luka. Gda se pelamo, eške na dosta zidinaj vidimo, ka je bojna za sebov njala: rame brezi streje pa sten, krüglne lüknje vseposedik. Za Bosnijo ovak pravijo, ka je »bosanski lonac«, pisker, v šterom se vse mejša. Dostakrat najdemo po vesnicaj pa varašaj tak Hrvate, Srbe kak Bošnjake.

Visoko vidimo ništerne špajnsne plamine: domanji človek *Semir Osmanagić* pravi, ka je najšo najstarejše pa največše piramiše v Evropi. Fotografije z lufta prej svedočijo, ka je najmenje devet takši indašnji zidin, arheologi pa donk ne dajo valati, ka so prave. Edno je gvüšno, piramiši so dosta pomagali bosanskomi turizmi.

Mi s sombotelskoga avtobusa smo samo audaleč gledali geometrijske plamine, za en malo pa smo že bili v Sarajevoni. Gnes se eške itak pozna varaši, ka ga je Jugoslovanska ljudska armada za tri lejta pa pau kauli zaprla pa strejlala. Donk pa je videti dosta nauvi, visiki zidin, med njimi minarete pa džamije tō. V etom rosagi več kak edna tretjina lüstva sliši k muslimanskoj vōri, zatok jim sploj pomagajo z arabski rosagov. Na ulicaj vidimo dosta žensek z veukimi vacalejgi kauli glavé, depa tau so nej vse domanje žene. Bosni-ja je zanimiva za turiste z drugimi muslimanski rosagov ranč tak. Avtobus nas je pripelo sploj do centra bošnjaške metropole,

monarhija leta 1878 okuperala (prejkvzela), leta 1908 pa eške anekterala (vpelala svoje kancelaje). Tau se je srbskim nacio-

Sarajevo je mesto, gde se srečajo štiri vōre, štiri lüstva, štiri mentalitete pa štirge svetauvi. Ne smejmo pozabiti, ka zvün

Sarajevsko varaško ižo so 1992 porüšili - 2014 obnauvili

nalistom nikak nej vidlo, zatok je njini človek *Gavrilo Princip* 26. junija 1914 pri »Latinskome mausti« na Miljecki dojstrliu avstrijskoga prestolonaslednika (trónörökös) *Franca Ferdinanda*. Kak dobro vejmo, tau je pripelalo do začetka prve svetovne bojne. Na mesti strejlanja gnes stogi spominska tabla pa eden djenau takši avtomobil, v kakšom sta se pelala nečak ca-

katoličanjski, pravoslavni pa muslimanski vōrnikov so varaši krepki pečat dali Židauvge tō. Ka vse eške té nesrečni varaš skriva, kak ga vidimo od vrkaj pa od spodkar, leko zvejte dragauč. (Na kejpi na prvoj strani: *Dvej muslimanki z vacalejgom pri »vökivečnom odjni«*.)

-dm-

SPORED SLOVENSkih TELEVIZIJSKIH PROGRAMOV

**OD 7. SEPTEMBRA
DO 13. SEPTEMBRA**

PETEK, 07.09.2018, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan, 11.15 Vem!, kviz, 11.50 Polži, dokumentarna oddaja, 12.30 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Tarča, Globus, Točka preloma, 15.20 Mostovi - Hidak, oddaja TV Lendava, 16.05 Duhovni utrip, 16.30 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Slovenski magazin, 17.55 Novice, 18.00 Infodrom, poletje 2018: Šola, informativna oddaja za otroke in mlade, 18.10 Pujša Pepa: Vrtne igre, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Graška Gora poje in igra 2018, oddaja TV Maribor, 21.25 Na lepše, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.05 Dobri fan-tje, ameriški film, 1.35 Dnevnik Slovencev v Italiji, 2.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.55 Info-kanal

PETEK, 07.09.2018, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.30 Slovenski vodni krog: Brestanica, dokumentarna nanizanka, 8.55 Razkrita govorica plesa: Akademski folklorna skupina France Marolt ŠOU v Ljubljani, 9.40 Bleščica, oddaja o modi, 10.25 Umor, je napisala (III.): Umor pod črto, ameriška nanizanka, 11.30 Halo TV, 12.05 Dobro jutro, 14.45 Dober dan, 15.35 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 16.00 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 16.30 Halo TV, 17.10 Umor, je napisala (III.): Smrt zaigra nokavt, ameriška nanizanka, 18.10 Tele M, oddaja TV Maribor, 18.40 Primorska kronika, oddaja TV Koper-Capodistria, 19.05 Male sive celice: OŠ Zreče in OŠ Notranjski odred Cerknica, kviz, 20.05 Tek za življenje, ameriški film, 21.45 Zvezdana: Za ovinkom zakona, 22.35 Charlatan Magnifique, dokumentarni film o Magnificu, 0.00 Ukane po kanadsko, razvedrilna oddaja, 0.45 Videotrak, 1.50 Zabavni kanal, 5.25 Videotrak

SOBOTA, 08.09.2018, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 7.00 Otroški program: Op! 10.45 Od blizu, pogovorna oddaja z Vesno Milek: Ilka Štuhec, 11.40 Tednik, 12.40 NaGlas, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 13.50 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 14.30 Se zgodi: Hasta la vista, slovenska nanizanka, 15.00 Ambienti, 15.30 Profil: Richard Falk, 16.05 Srce sveta: Koloradski narodni parki: Voda, ameriška dokumentarna serija, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Slovenski vodni krog: Spodnja Savinja, dokumentarna oddaja, 17.45 Od osnov do odličnosti z Donno Hay, oddaja o kuhanju, 18.20 Ozare, 18.25 Risanka, 19.00 Dnevnik, Utrip, Šport, Vreme, 20.05 Najboljše v meni, ameriški film, 22.00 Poročila, Šport, Vreme, 22.25 Deklina zgodba (I.), ameriška nadaljevanka, 23.30 Švedska teorija ljubezni, norveško-švedska dokumentarna oddaja, 0.35 Profil: Richard Falk, 1.05 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.30 Dnevnik, Utrip, Šport, Vreme, 2.25 Info-kanal

SOBOTA, 08.09.2018, II. spored TVS

6.30 10 domačih, 7.00 Najboljše jutro, 10.15 Umor, je napisala (III.): Smrt zaigra nokavt, ameriška nanizanka, 11.20 Na lepše, 12.00 Kajak kanu - svetovni pokal: slalom na divjih vodah, 13.15 Nesmrtni, oddaja o športnih velikanih: Teniš, 13.40 Nesmrtni, oddaja o športnih velikanih: Golf, 14.10 10 domačih, 15.00 Ti-sti, ki je zgradil šolo; portret učitelja, etnologa in politika, 16.05 Ukane po kanadsko, razvedrilna oddaja, 17.20 Umor, je napisala (III.): Simon pravi, obarvaj me v smrt, ameriška nanizanka, 18.20 Beslan - mesto, ki ga ne pozabiš, dokumentarni film, 19.15 Infodrom, poletje 2018: Šola, informativna oddaja za otroke in mlade, 19.30 Osvežilna fronta: Volilna pravica, 20.05 2Cellos v sydneyjski operi, 21.45 Televizijski klub, 22.40 Koncert, 0.05 Videotrak, 1.10 Kajak kanu - svetovni pokal: slalom na divjih vodah, 2.25 Zabavni kanal, 5.55 Videotrak

NEDELJA, 09.09.2018, I. spored TVS

7.00 Živ žav, otroški program, 10.05 Govoreči Tom in prijatelji: Načrtovana zmešnjava, risanka, 10.15 Kozmo: Hiša strahov, belgijska otroška nanizanka, 10.45 Priljubljeno tišini, 11.20 Ozare, 11.25 Obzorja duha: Novi ateizem, 12.00 Ljudje in zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 Graška Gora poje in igra 2018, oddaja TV Maribor, 15.00 Ko se vrne sreča, ameriški film, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Turizem 365 - Naravne lepote Poljske, 17.45 Čez planke: Bahrajn, 18.45 Bacek Jon: Pita, risanka, 19.00 Dnevnik, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 20.05 Brata v vetru, avstrijski film, 21.45 Intervju, 22.30 Poročila, Šport, Vreme, 23.00 Jaz sem Martin Luther King, kanadski dokumentarni film, 0.30 V objemu popularne glasbe (Jazzva, E. Černe, TrobiNOVA, A. Bezjak, Simfonični orkester in Big band RTVS), 0.50 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.15 Dnevnik, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 2.10 Info-kanal

NEDELJA, 09.09.2018, II. spored TVS

7.00 Duhovni utrip, 7.15 Glasbena matineja, 8.50 Slovenski vodni krog: Spodnja Savinja, dokumentarna oddaja, 9.30 Umor, je napisala, ameriška nanizanka, 10.40 Slastna kuhinja: Losos na posteljici iz zelenjave s školjkami, 11.10 Zdravje Slovencev: Multipla skleroza, dokumentarna oddaja, 12.00 Kajak kanu - svetovni pokal: slalom na divjih vodah, 13.25 Utrip ljubezni, mladinski film, 14.40 Slovenski vodni krog: Brestanica, dokumentarna nanizanka, 15.20 Svetovni popotnik: Antarktika, 16.35 Zvezdana: Za ovinkom zakona, 17.25 Umor, je napisala, ameriška nanizanka, 18.20 Sanje o prihodnosti: Hrana prihodnosti, francoska dokumentarna serija, 19.20 Petar Milič, Simfonični orkester RTVS in Simon Krečič (L. van Beethoven), 20.05 Sinji planet II: Svetovno morje, britanska dokumentarna serija, 21.00 Žrebanje Lota, 21.10 Nesmrtni, oddaja o športnih velikanih, 21.40 Ambienti, 22.15 Avtomobilnost, 22.45 Bleščica, oddaja o modi, 23.20 Kajak kanu - svetovni pokal: slalom na divjih vodah, 0.40 Videotrak, 1.45 Zabavni kanal, 5.25 Videotrak

PONEDELJEK, 10.09.2018, I. spored TVS

6.10 Utrip, Zrcalo tedna, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Od osnov do odličnosti z Donno Hay, oddaja o kuhanju, 10.50 10 domačih, 11.20 Vem!, kviz, 12.05 NaGlas, 12.30 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Sveto in svet: Vsak človek je priložnost, 14.30 Pozabljeni Slovenci: Dragotin Gustinčič, dokumentarna oddaja, 15.00 Dober dan, Koroška, 15.35 Osmi dan, 16.10 Z glasbo in s plesom, 16.30 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Čist zares, mladinska dokumentarna serija, 17.55 Novice, 18.00 Govoreči Tom in prijatelji, risanka, 18.10 Lili in Čarni zaliv, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tednik, 21.00 Studio City, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.55 Opus: Madžarska glasbena kultura, 23.30 Glasbeni večer: Ob 40-letnici, 0.35 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.55 Info-kanal

PONEDELJEK, 10.09.2018, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.30 Slovenski vodni krog: Učja, dokumentarna nanizanka, 8.55 Simfonija globine, dokumentarni film, 9.50 Umor, je napisala, ameriška nanizanka, 10.35 Halo TV, 11.25 Dobro jutro, 14.05 Ljudje in zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 15.10 Avtomobilnost, 16.00 Izzivi - obrt in podjetništvo, informativno-svetovalna oddaja TV Maribor, 16.30 Halo TV, 17.10 Umor, je napisala, ameriška nanizanka, 18.10 Tele M, oddaja TV Maribor, 18.40 Primorska kronika, oddaja TV Koper-Capodistria, 18.55 Čudogozd, igrane domišljiske zgodbe, 19.20 Vetrnica: Na seniku, 19.30 Čudovita Japonska, japonska nanizanka, 20.00 Svetovni popotnik: Južni Atlantski ocean, 20.55 Pogrešani, švedska nadaljevanka, 21.50 Odprto morje, francosko-italijanski dokumentarni film, 23.40 Videotrak, 0.50 Zabavni kanal, 5.20 Videotrak

TOREK, 11.09.2018, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan, 11.15 Vem!, kviz, 11.45 Obzorja duha: Novi ateizem, 12.30 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Studio City, 14.45 Young Village Folk: Kermove kože - Kozje seno mleko, življenjski projekt mlade estonske družine, 15.00 Potepanja - Barangolások, oddaja TV Lendava, 15.30 Čudogozd, igrane domišljiske zgodbe, 15.55 City folk - Obrazi mest: Najboljše zgodbe, dokumentarna oddaja, 16.30 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Zdravje Slovencev: Demenca, dokumentarna oddaja, 17.55 Novice, 18.00 Eko utrinki: Učinkovita raba energije doma, 18.05 Žvenkci: Babi in Tim, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Durrellovi (II.), britanska nadaljevanka, 20.50 Tatinski bankirji, francoska dokumentarna oddaja, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.05 Spomini: Anica Hrast-Cucek, 1.10 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.35 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.30 Info-kanal

TOREK, 11.09.2018, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.40 Slovenski vodni krog: Kučnica, dokumentarna nanizanka, 9.25 Slovenski magazin, 10.05 Oblikovanje vrtov: Vrt na balkonu, 10.50 Umor, je napisala, ameriška nanizanka, 11.50 Halo TV, 12.45 Dobro jutro, 15.35 Dober dan, 16.30 Halo TV, 17.10 Umor, je napisala, ameriška nanizanka, 18.10 Tele M, oddaja TV Maribor, 18.40 Primorska kronika, oddaja TV Koper-Capodistria, 19.00 Kdo si pa ti?, dokumentarna serija o mladostnikih, 19.30 Čudovita Japonska, japonska nanizanka, 20.00 Drugačen ženski svet: Izrael, britanska dokumentarna serija, 20.55 Prava ideja, 21.30 Akcent: Tekmovalnost, 22.25 Goljufija (II.), danska nadaljevanka, 23.35 Videotrak, 0.40 Zabavni kanal, 5.20 Videotrak

SREDA, 12.09.2018, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan, 11.00 Vem!, kviz, 11.30 Slastna kuhinja: Mineštra, 11.50 Opus: Madžarska glasbena kultura, 12.30 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Intervju: Tamara Lah Turnšek, 14.35 Duhovni utrip, 15.00 Mostovi - Hidak, oddaja TV Lendava, 15.35 Male sive celice, kviz, 16.30 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Zapeljevanje pogleda: Alenka Pirman in Tomaž Furlan, 17.55 Novice, 18.00 Utrinek - zgodbe priseljencev: Badolato - prvi dom za begunce v Kalabriji, 18.05 Trobka in Skok: Zlata sredina, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.05 Film tedna: Država proti Fritzu Bauerju, nemški film, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.55 Panoptikum, 23.55 Zapeljevanje pogleda: Alenka Pirman in Tomaž Furlan, 0.30 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.55 Info-kanal

SREDA, 12.09.2018, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.15 Slovenski vodni krog: Ložnica, dokumentarna nanizanka, 9.00 10 domačih, 9.45 Umor, je napisala, ameriška nanizanka, 10.45 Turizem 365 - Naravne lepote Poljske, 11.10 Halo TV, 11.45 Dobro jutro, 14.10 Dober dan, 15.00 Čez planke: Bahrajn, 15.55 Ambienti, 16.30 Halo TV, 17.10 Umor, je napisala, ameriška nanizanka, 18.10 Tele M, oddaja TV Maribor, 18.40 Primorska kronika, oddaja TV Koper-Capodistria, 19.00 Vetrnica: Badminton, 19.05 Profesor Pustolovec: Polna luna in morske rakovice, igrana nanizanka, 19.30 Čudovita Japonska, japonska nanizanka, 20.05 2Cellos 20braz, glasbeni dokumentarni film, 21.00 Žrebanje Lota, 21.15 Od blizu, pogovorna oddaja z Vesno Milek: Miha Šalehar, 22.00 Bleščica, oddaja o modi, 22.35 Prevara (II.), ameriška nadaljevanka, 23.45 Videotrak, 0.55 Zabavni kanal, 5.20 Videotrak

ČETRTEK, 13.09.2018, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 11.15 Vem!, kviz, 11.55 Zapeljevanje pogleda: Alenka Pirman in Tomaž Furlan, 12.30 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Akcent: Tekmovalnost, 14.40 Slovenski utrinki, oddaja madžarske TV, 15.05 Pod drobnogledom - Nagyító alatt, oddaja TV Lendava, 15.50 Prava ideja, 16.30 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Nutrija, dokumentarna oddaja, 17.55 Novice, 18.00 Utrinek: Hiša evropske unije, 18.05 Mala kraljična: Ga lahko obdržim?, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tarča, Globus, Točka preloma, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.50 Osmi dan, 23.30 Dediščina Pabla Picassa, francoska dokumentarna oddaja, 1.30 Nutrija, dokumentarna oddaja, 2.00 Dnevnik Slovencev v Italiji, 2.25 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 3.20 Info-kanal

ČETRTEK, 13.09.2018, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.45 Na lepše, 9.35 Umor, je napisala (III.): Dnevi pa minevajo, ameriška nanizanka, 10.45 Zdravje Slovencev: Demenca, dokumentarna oddaja, 11.30 Halo TV, 12.25 Dobro jutro, 15.35 Televizijski klub, 16.30 Halo TV, 17.10 Umor, je napisala (III.): Umor, je rekla, ameriška nanizanka, 18.10 Tele M, oddaja TV Maribor, 18.40 Primorska kronika, oddaja TV Koper-Capodistria, 19.00 Otroški program: Op! 19.25 Čudovita Japonska, japonska nanizanka, 20.00 Rokomet - državno prvenstvo: Maribor : Koper, 21.45 Ivan, slovenski film, 23.20 Baletni večer, 0.15 Videotrak, 1.20 Rokomet - državno prvenstvo: Maribor : Koper, 3.10 Zabavni kanal, 5.20 Videotrak

REKREATIVNI KOLESARSKI MARATON Goričko-Raab-Őrség

Tour de RÖG

15.9.2018

ORGANIZACIJA: Razvojna agencija Slovenska krajina v okviru projekta Green Exercise sofinanciran v Programu sodelovanja Interreg V-A Slovenija- Madžarska

KDAJ: sobota, 15. september 2018

START: Slovenski kulturni in informacijski center, Monošter
zbiranje ob 9.00, start ob 10.00 in 10.10

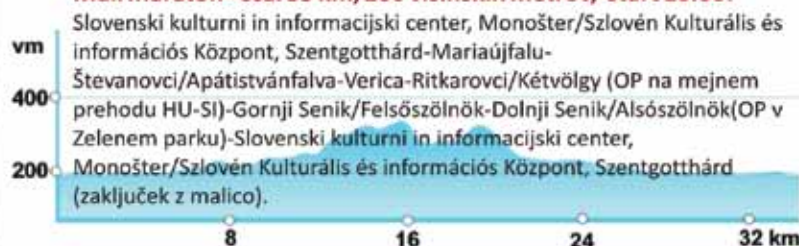
MALICA: brezplačna, število je omejeno

PRIJAVE IN INFORMACIJE: [WWW.SI-HU.EU](http://www.si-hu.eu)

<http://www.si-hu.eu/2018/08/13/najava-dogodka-ob-dnevu-evropskega-sodelovanja-2018/>

Razvojna agencija Slovenska krajina, Gárdonyi u.1
9970 Monošter, +36 30 217 5455 (Andrea)
kovacs.andrea@szlovenvidek.hu, www.szlovenvidek.hu

Mali maraton - cca. 35 km, 200 višinskih metrov, start 10.00:

Veliki maraton - cca. 90 km, 600 višinskih metrov, start 10.10:

green exercise

V Zveza Slovencev na Madžarskem
A vas vljudno vabi na
B na otvoritev *razstave*
I **TIBORJA TOPLAKA**
L z naslovom **PRVI.**
O Odrptje razstave bo
13. 9. 2018, ob 18. uri
v razstavnem prostoru
Slovenskega
doma v Monoštru.

Porabje

TEDNIK
SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtak
Založnik:
Zveza Slovencev na Madžarskem
Za založnika:
Jože Hirnók

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič
Naslov založnika in uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1.;
tel.: 94/380-767;
e-mail: porabje@gmail.com
ISSN 1218-7062

Tisk:
TISKARNA DIGITALNI TISK D.O.O.
Lendavska 1; 9000 Murska Sobota; Slovenija

Časopis podpirajo: Državna slovenska samouprava,
Ministrstvo za človeške vire (EMMI), Zveza
Slovencev na Madžarskem in Urad vlade RS za
Slovence v zamejstvu in po svetu.
Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za
Slovenijo 22 EUR. Za ostale države 52 EUR
ali 52 USD.

Številka bančnega računa: HU75
11747068 20019127 00000000,
SWIFT koda: OTPVHUHB

